

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

14 üncü Birleşim
10. 6. 1999 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	276
II. – GELEN KÂĞITLAR	276
III. – YOKLAMA	277
IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	278
A) ÇEŞİTLİ İŞLER	278
1. – Başkanvekili Murat Sökmenoğlu'nun, Başkanvekilliği görevine başlaması nedeniyle konuşması	278:279
B) GÜNDEMĐĐŐ KONUŞMALAR	279
1. – Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, haberleşme özgürlüğünün ihlaline ilişkin gündemdiŐi konuşması ve İçişleri Bakanı Sadettün Tantan'ın cevabı	279:283
2. – İstanbul Milletvekili Masum Türker'in, serbest muhasebecilik, malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik mesleği ve sorunlarına ilişkin gündemdiŐi konuşması ve Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in cevabı	283:285
3. – Erzurum Milletvekili Mücahit Hımoğlu'nun, Erzurum İlinin sorunlarına ilişkin gündemdiŐi konuşması ve Tarım ve Köyşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı	285:289
C) TEZKERELER VE ÖNERGELER	289
1. – Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/127)	289:290
2. – Anayasa Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/128)	290

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Başbakan Bülent Ecevit tarafından kurulan Bakanlar Kurulunun, elektronik cihazla yapılan oylama sonucunda, 182 ret oyuna karşılık 354 oyla güvenoyu aldığı açıklandı.

Başbakan Bülent Ecevit, güvenoyu nedeniyle bir teşekkür konuşması yaptı.

Anayasa Komisyonuna, siyasi parti gruplarınca gösterilen adaylar seçildiler.

Başkanlıkça, komisyonun başkan, başkanvekili, sözcü ve kâtip üye seçimini yapmak üzere toplanacağı gün, saat ve yere ilişkin duyuruda bulunuldu.

10 Haziran 1999 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime 15.35'te son verildi.

Yıldırım Akbulut

Başkan

Mehmet Elkatmış
Neşehir
Kâtip Üye

Melda Bayer
Ankara
Kâtip Üye

No. : 6

II. - GELEN KÂĞITLAR

10.6.1999 Perşembe

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Giresun Organize Sanayi Bölgesi için ödenek verilip verilmeyeceğine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/31) (Başkanlığa geliş tarihi : 3.6.1999)

2. - Muş Milletvekili Sabahattin Yıldız'ın, Konya-Akyokuş Çamlık mevkiinde cesetleri bulunan üç kişiye ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/32) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

3. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, yolsuzluk iddiaları konusunda alınacak önlemlere ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/33) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

4. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE personelinin eğitim programı adı altında bir otelde tatil yapıp yapmadıklarına ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/34) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

5. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE Kurumunun mevcutları ile gelir ve gider durumuna ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/35) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

6. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE'nin yönetim, denetim ve ihtisas kurulu üyelerine ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/36) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

7. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE ile ABD Nebraska Üniversitesi arasında bir işbirliği anlaşması yapıp yapılmadığına ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/37) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

8. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE'nde usulsüz personel alımı yapıldığı iddiasına ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/38) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

9. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE Genel Sekreterinin evrakta sahtecilik suçundan hüküm giyip giymediğine ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/39) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

10. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, TSE'de üst-düzey bürokratların yakınlarının işe alındığı iddialarına ilişkin Devlet Bakanından (Ramazan Mirzaoğlu) yazılı soru önergesi (7/40) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

11. – Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey'in, Güney Doğu Anadolu Bölgesinde doğal afetlerden zarar gören çiftçilerin sorunlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/41) (Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

12. – Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, siyasi partilere kayıtlı üye sayısına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/42)(Başkanlığa geliş tarihi : 4.6.1999)

13. – Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, tavukçuluk sektöründe yaşanan ekonomik krizle ilgili alınacak tedbirlere ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/43) (Başkanlığa geliş tarihi : 7.6.1999)

14. – İstanbul Milletvekili Süleyman Arif Emre'nin, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının yasadışı yollardan delil topladığı iddialarına ilişkin Adalet Bakanından yazılı soru önergesi (7/44) (Başkanlığa geliş tarihi : 7.6.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

10 Haziran 1999 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekilli Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Melda BAYER (Ankara), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)****BAŞKAN –** Türkiye Büyük Millet Meclisinin 14 üncü Birleşimini açıyorum.**III. – YOKLAMA**

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapacağız. Yoklama için 5 dakika süre vereceğim. Sayın milletvekillerinin, oy düğmelerine basarak, salonda bulduklarını bildirmelerini rica ediyorum. Bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen milletvekillerinin, salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise, yoklama pusulalarını, teknik personel aracılığıyla, 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.**IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI****A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

1. – Başkanvekilli Murat Sökmenoğlu'nun, Başkanvekilliği görevine başlaması nedeniyle konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 19 Ekim 1989 tarihinde, Hatay Milletvekili olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, sinei millete döneceğimi ifade için, sizlere son kez hitap ederek arzı ve da etmişim. Bugün, dokuzbuçuk sene sonra, gereğini yapabilmem için kıvancıyla, Yüksek Heyetinin teveccühünü kazanmanın gururunu yaşayarak ve de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili olarak, çalışmalarınızda başarılar dilemek için huzurlarınızı işgal etmiş bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, sağlıklı bir demokrasinin, ancak hoşgörü, dürüstlük, tutarlılık ve samimiyet gibi ahlakî değerlere bezenmiş bir siyasi kültür zemini üzerinde yükseleceğine inanmaktayım. Bu sebeple, ilkeli, seviyeli ve temiz siyaseti, demokrasinin sigortası olarak kabul etmek gerektiğini vurgulamak isterim.

Sayın milletvekilleri, malumları olduğu üzere, millî iradenin tecelligâhı olan bu muhteşem mekândan, Atatürk'ün bize emanet ettiği cumhuriyete ve Türk Milletinin bize hedef gösterdiği ilkelere sahip çıkmak hepimizin görevidir. Necip milletimiz, bizden, sorunları çözerken yeni sorunlar çıkarılmamasını istemektedir. 21 inci Dönem, 21 inci Türkiye Büyük Millet Meclisi, 21 inci Yüzyıla Türk Milletini taşıyacak ve lider ülke Türkiye'yi yaratmaya muktedir bir Meclis olduğunu da tüm cihana gösterecektir. Onun için, devletin varlığı, milletin birliği ve dirliği, toprağın bölünmezliği uğruna risk altına giren, ter döken, canlarını ortaya koyanları ve onların ailelerini düşünerek, sosyal meselelerimizi anlayarak çözmeye çalışmamız gerektiğine inancımı ifade etmek istiyorum. Tabii ki, bu görev "gazi" unvanıyla taçlandırılmış Türkiye Büyük Millet Meclisindedir.

Muhterem milletvekilleri, geliniz, 21 inci Yüzyılı kucaklayacak olan 21 inci Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisinde Yunus Emre gibi olalım; tıpkı onun gibi;

“Ben kavga için gelmedim, sevmek için geldim
Dostun yeri gönüllerdir, gönüller kazanmaya geldim”
diyerek, yeni yasama yılında özlemleri giderelim.

Muhterem milletvekilleri, gücünü Kuvayı Milliye ve İstiklal Savaşından almış Yüce Meclisin saygıdeğer üyelerini bu düşüncelerle saygıyla selamlıyor, başarılar diliyorum. (Alkışlar)

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşımıza gündem dışı söz vereceğim.

İlk olarak, haberleşme özgürlüğünün ihlali konusunda, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu'nu davet ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Hatiboğlu.

B) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. - *Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, haberleşme özgürlüğünün ihlaline ilişkin gündem dışı konuşması ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı*

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Başkan, zatiâlinizi ve Divanı selamlıyorum, tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim, sağ olun Sayın Başkanım.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) - Yüce Heyete ve Yüce Milletime saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, günlerdir bir kulak meselesi konuşulur durur. Kimi rivayete göre telekulak, kimi rivayete göre uzun kulak -beni bağışlayınız- kimi rivayete göre de Midas'ın kulakları. Bunların hiçbiri önemli değil; önemli olan, Anayasanın 6 ncı maddesinde ifade edilen “Kaynağını Anayasadan almamış hiçbir yetki kullanılamaz” ilkesi ülkede geçerli mi geçersiz mi?..

Bir başka husus daha var: Anayasanın 22 nci maddesi, benim, sizin, 65 milyon insanın, köşkten eşikteğine kadar hepimizin özgürlüklerini koruma altına aldı mı almadı mı; yani, haberleşme dokunulmazlığımız var mı yok mu, konut dokunulmazlığımız var mı yok mu?.. İki insan arasındaki tele müdahale eden insanın, en mahrem odalarımıza müdahale etmeyeceğini, etmediğini kim teminat altına alacaktır. Bunlar konuşuluyor; herkes ebkem, asamm; yani konuşmaz, işitmez... Sayın Cumhurbaşkanı dinleniyor, Sayın Başbakan dinleniyor, Sayın Genelkurmay Başkanı dinleniyor, ben dinleniyorum, siz dinleniyorsunuz; hepimiz dinleniyoruz. Sayın Başbakana soruyorlar. Sayın Başbakan, çok nazik bir insan; kendisine kişisel saygım vardır. “Efendim, beni de dinlemişlerdir” buyuruyorlar. Sayın bakanlara soruluyor, sayın milletvekillerine, hukukçu milletvekillerine soruluyor: “Efendim, benim gizli bir şeyim yok ki...” Bunun cevabı, bu değildir. Böyle cevap verirseniz, daha da mahremiyetimize, kim isterse girer. Bunun cevabı bu değildir. Onun için, ben, Hükümetten biraz da bu konuda ümidimi kesmiş olarak Heyetinize dehalet ediyorum. Heyetinize müracaat ediyorum. Bu meselenin üzerine gitmeye mecburuz.

Bakınız, benimle eski Genel Başkanım Sayın Prof. Dr. Necmettin Erbakan Beyefendi arasında geçen bir görüşmenin dinlendiğinden söz ediyor Sayın Başsavcı ve diyor ki, “bana, birisi, bu dinlemeyi yapmış, bandı getirdi, teslim etti.” Şunu eksik koyuyor: Teslim tesellüm zaptını da tuttuk demiyor. Bunu teslim alıyor. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 153 üncü maddesine göre Sayın Başsavcının yapması lazım gelen bir tek işlem vardır. O bandı getireni -eğer böyle bir getiren varsa ve getiren de kendisi değilse- oraya oturacak, polisi çağırarak, bandı polisin eline verecek; o zati da polisin önüne katacak, o konuyla ilgili ve yetkili savcı kimse ona gönderecek, ar-

kasından da o savcıya diyecek ki, ben bir suçlu gönderiyorum, tahkikatı başlatın. Bunu yapmayan Başsavcı, başımızdaki Başsavcı ne yapmıştır; Anayasayı ihlal etmiştir; bir... Suçluyu korumuştur, teşvik etmiştir, cesaretlendirmiştir en azından; İki... Bu görevini yapmamıştır, görevini ihlal etmiştir. Hatta, bunu, lütfetmişler, buyurmuşlar ki "efendim, ben başkasına çözdürmedim, kendim oturdum çözdüm; başkaları bu habere muttali olmasın diye." Sanki benim kırk yıllık sırdaşım gibi, kendisi için bir sakınca görmüyor benim mahremiyetim açısından ve kendisi çözüyor. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 66 ncı maddesi, bu gibi konularda kimin çözüm yapacağını belirlemiş; bunu ihlal ediyor. Sonra, bunu gönderiyor, diyor ki: "Anayasa Mahkemesi üyeleri izleyebilir, raporör üye de izleyebilir, avukatlar da izleyebilir." Peki, sır ne oldu, benim sırrım ne oldu?

İşte, başsavcı, bu noktada görevi kötüye kullanıyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, süreniz bitti...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Toparlıyorum efendim...

BAŞKAN – 1 dakika daha konuşabilirsiniz.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Aman efendim, ne yapıyorsun Sayın Başkan?..

BAŞKAN – Niye efendim?..

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Doğru yapıyorsunuz; yani, ne yapıyorsunuz derken, doğru yapıyorsunuz... (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Şimdi, hukukçular bana söylesin, madde 240... 240'ta, 1 yıl ile 3 yıl arası ceza var; ayrıca, görevden, memuriyetten süreli ya da süresiz alma var.

Şimdi, bu başsavcıyı göreve getirenlere sesleniyorum: Rahat mısınız, huzurlu musunuz; ne yapıyorsunuz bunlar için, bu savcı için ne yapıyorsunuz?

Sayın Ertuğrul Özkök "dinlendiğimi duyduğum zaman, kalabalık bir cadde ortasında çırılçırak soyulmuş, bırakılmış telakki ettim kendimi" diyor.

Beyler, rica ediyorum, bu meselenin üzerine gidelim. Dinlenen konu hiç önemli değil; önemli olan, bu hak, bu hürriyet kullanılacak mı kullanılmayacak mı, emniyet altında mıdır değil midir?

Değerli arkadaşlarım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başkanım...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Efendim, 1 dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN – Hayhay. Buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Watergate olayını biliyorsunuz; Nixon başkanlığı bıraktı, başkanlığı... Bu adam bırakamaz; tedbir alın lütfen... Bu adam bırakamaz... Benim hürriyetime müdahale etmeye ne hakkı var? Yapmayın... Bunun üzerine gidin.

Bakın beyler, hukuk devleti ilkelerini geçerli kılmadığımız sürece, bugün dinleniriz, yarın dövülürüz, öbür gün kovuluruz, daha kötü şeyler gelir. Hukuk devleti ilkeleri geçerli olmalıdır.

Bir iki satır bir şey okuyacağım efendim; çok önemli olduğu için.

Bakınız, lütfen, biraz dikkatle dinlerseniz: "Telefon konuşmalarının mahremiyetini ihlal ederek bir zarar husulüne sebep olan kimsenin, TCK'nın 195/2 fıkrası uyarınca cezalandırılması gere-

kir. Yasaya aykırı şekilde telefon konuşmalarını banda kaydedenler ve kaydettirenler bu suçun asli faili olmakla birlikte, gizli kalması gereken bu kasetleri kamuoyuna açıklayanların, TCK'nın 64/1 inci maddesi gereğince...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – ...suçu, asli faille doğrudan doğruya beraber işlemiş olan kişi olarak nitelendirilmesi ve o fiile mahsus ceza ile cezalandırılması gerekir." İmza kimin? Sulhi Dönmezer Hocanın mı?.. Faruk Eren Hocanın mı?.. Kimin, imza kimin, söyler misiniz bana?.. Bir düşünün! Evet; Başsavcı Vural Savaş; kendisi diyor...

Değerli milletvekilleri, ben, Sayın Başkanımın, bu ilk gününde ve benim de kürsü öntünde ilk günümde haddimi aştığım için özür diliyorum...

BAŞKAN – Estağfurullah Sayın Başkanım; siz, bu kürsülerin ustadasınız.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Umarım, bu kötü örnek, emsal olmaz; malum, suimsal, emsal olmaz.

Heyete ve Başkanlığa saygı sunuyorum. (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hatiboğlu.

Gündem dışı konuşmayı cevaplandırmak üzere, İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu tarafından, haberleşme özgürlüğünün ihlali hakkında yapılan gündem dışı konuşmayı cevaplandırmak üzere söz almış bulunuyorum; öncelikle, Yüce Heyetin değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, yıllardan beri, terörizm faaliyeti, siyasi örgütlenme ve onun dışındaki ekonomik faaliyetlerin organize suç şeklinde gelişerek gelmesi, devletleri, birtakım önlemleri almaya zorlamıştır; çünkü, bu örgütlenmelerin beraberinde, gerek maddi ceza hukuku açısından gerekse usul hukuku açısından birtakım aksaklıklar kamuoyunun gündemine gelmektedir.

Yukarıda bu şekilde belirlenen suç örgütleriyle mücadele edebilmek, kamu güvenliğinin sağlanması açısından son derece önemlidir. Bu arada, ülkemizde 1980'li yılların başlarında başlayan zihniyet devriminin beraberinde getirdiği teknolojik devrimle birlikte, o teknolojik devrimin imkânlarını kullanan, kamu güvenliğini sağlayan örgütlerdeki bu gelişmeler bir taraftan yapılırken, bunun altyapısını, belli bir disiplin ve nizam içerisinde alan gerekli hukuk sistemleri bugünlere kadar yapılamamıştır; yapılamamasının nedeni, bugünkü konumu, Türk kamuoyunun gündemine getirmiştir.

Aslında, güvenli bir ortamın yaratılabilmesi ve sürdürülmesi açısından teknolojik imkânlardan istifade etmek son derece zaruridir. Gelişen dünyada ekonominin yaratmış olduğu dengesizliklerde, gelişmiş ülkelerde, artık, kamu güvenliğinin, hukuk düzeninde ön plana çıktığı gözlemlenmektedir ve bunun için de, sadece teknolojik dinlemenin; yani, iletişim araçlarıyla ilgili tedbirlerin, bir koruma tedbiri altında yapılması öngörülmekte, bunun yasaklayıcı bir zihniyet içerisinde değil, aslında kamu güvenliği açısından, telefonların, bizzatı disiplinli bir şekilde dinletilmesi gerekmektedir. Bu konudan hareketle, 1968 yılından bu yana, Avrupa ülkelerinin değişik devletlerinde, bu konu yasal tedbirlerle düzenlenmiştir. Gelişmiş ülkelerde, Amerika'daki görtüş, bütün telefonların polis tarafından dinlenmesi yönünde karar altına alınmıştır. Biz, bu telefon dinleme olay-

ları Türk kamuoyunun gündemine düştüğünde, görevi devralır almaz, hemen Bakanlığımız müfettişlerini görevlendirdik ve onlar, yoğun bir çalışma içerisinde, basına da intikal ettiği şekilde, ön-görüş raporlarını sundular. O raporlar doğrultusunda, daha sağlıklı ve bilinçli bir şekilde çalışmalarını sağlamak koşuluyla, onların öngördüğü ve kamuoyuna isimleri yansıyan görevliler, görevle-rinden uzaklaştırıldı. Bu çalışmalar, büyük bir sıratla ve sistemle devam ediyor.

55 inci hükümet zamanında bu Meclise sunulmuş olan Organize Suçlar Yasa Tasarısı incelen-diğinde, bu konu, orada çok kısa bir şekilde gündeme getirilmiş; ancak, o yasa tasarısı, bugünkü koşullar da tekrar dikkate alınarak yeniden Heyetinizin huzuruna getirilecektir.

Başsavcımızın kendisinin bizatihi yürütmüş olduğu konularda, İçişleri Bakanı olarak, hukukî bir konu olduğu için, buradan, sayın milletvekilimize cevap verme yetkisine sahip değilim. Ümit ediyorum ki, Heyetinizin huzuruna gelen Organize Suçlar Yasa Tasarısı ve onun getirdiği yenilikler, Yüce Heyetinizin desteğiyle buradan geçmek koşuluyla ve aynı zamanda Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasındaki yeniden düzenlemelerin Yüce Meclisin huzuruna getirildiğinde, bu desteklerle, Türk polis teşkilatının sağlıklı ve disiplinli bir şekilde çalışmasını sağlayan hukukî sistemler, Yü-ce Meclisinizde kabul görüp, eyleme geçtiğinde, inanıyorum ki, güvenlik güçlerinin içerisindeki bu tip istisnai durumlar, kesinlikle ortadan kalkacaktır.

Yıllar yılı mücadele eden polis teşkilatı, birtakım tekniklerden istifade ederek, suç ve suçluların adaletli bir şekilde yargılanmasını sağlayan bütün bilgileri, Türk adaletinin önüne koymak mec-buriyetindedir. Halkın beklentisi de, adaletin, adaletli şekilde sağlanması için bütün delillerin, o un-surların içerisine girerek sağlanmasıdır; ama, özellikle Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının dev-reye girmesinden sonra, mazlum insanların, suçlu gibi, sokak arasında gezmesi; suçluların da, ör-gütlenerek birer suç örgütü konumuna gelerek, aslında halkla alay eder şekilde, devleti hiçe sayar şekilde hareket etmeleri ve bunun ötesinde, kamu görevlilerinden, bu hususların ortadan kaldırıl-masını beklemekte. Bana göre, buna hakkımız yoktur. Kamu görevlilerinden bizim beklentilerimiz, kendi yetkilerini aşmayacak sistemlerin onların emrine verilmesi, o disiplin içerisinde onlardan gö-rev beklemektir. Ben inanıyorum ki, bu yasalar çıktığı zaman ve yıllardan beri gelen, İçişleri Ba-kanlığındaki dinamikler bu ülke ve millet menfaatına, hizmet anlayışı içerisinde halkın arasına ka-tıldığında; özellikle de İçişleri Bakanlığında, yıllardan beri gelen siyasi anlayış ortadan kalkıp, ta-rafsızlık ilkesi o Bakanlığın içerisine nüfuz ettiğinde, ülkenin geleceği, hizmet anlayışı içerisinde yükselen bir grafik içerisinde olacaktır.

Yasalara baktığımız zaman, İçişleri Bakanlığının yetkisi son derece geniştir. Bu yetki aslı ola-rak uygulandığında, bütün bakanlıkların önünü açacaktır. Bizim bu anda yapmak istediğimiz budur ve basından izlediğiniz kadarıyla, yıllar yılı hiçbir tefütş ve denetimden geçmeyen Bakanlık teşki-latı, bugün denetime tabi tutulmaktadır. Siz, eğer, bir karargâhınızın gerçek anlamda ne olduğunu bilemezseniz, bu karargâhın yapısını çağdaş sisteme nasıl getireceğinizi algılayamaz ve öğrene-mezseniz, uzmanlarınıza hangi soruları soracağınızı bilemezsiniz. Onun için, bugüne kadar, sistem-deki bütün aksaklıklar; sosyolojik olarak, ekonomik ve kültürel olarak bu araştırmaların yapıpıp, uz-manların önüne konulmadığından, bütün yasalar da, çıkarken hep eksik olarak çıkmıştır.

Ümit ediyorum ki, önümüzdeki günlerde hükümetimiz, gerek organize suçlarla ilgili ve gerek-se ceza muhakemeleriyle ilgili yasal değişiklikleri getirdiğinde sizlerin desteğini bekliyoruz ve bu yasa çıktığı zaman, kamu görevlilerine güvenmenizi ve onların sağlıklı ve disiplinli çalışmasını ta-lep ediyoruz. Bağlı butunduğunuz, milletvekili olarak seçildiğiniz bölgenizde gayriyasal ne varsa bize bildirmenizi istiyoruz; çünkü, bizim, hepimizin görevi, kendi bölgemiz içerisindeki gayriyasal hususları ortadan kaldırmak ve Türkiye'de, adaleti, dürüst yönetimi hâkim kılmak ve ekonominin güçlenmesi için de güvenli ortam yaratmaktır.

Hepinizi, saygı ve sevgiyle selamlıyorum.(ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, Sayın İçişleri Bakanı, gündem dışı konuşmaya cevaben hiçbir şey söylememiştir; daha doğrusu, hazırlığını başka bir alanda yapmıştır; yani, Ankara Emniyetindeki telekulak hadisesiyle ilgili konuşulacağını zannettiği için, olaya, o boyuttan bir yaklaşım sergilemiştir. Halbuki, anlatılan konu daha farklıydı.

Anayasanın 22 nci maddesi açıktır; haberleşme gizlidir ve bunun nasıl dinleneceğiyle ilgili istisna hükmü de Anayasada yer almıştır; usulüne uygun hâkim kararı olmadıkça veya acil durumlarda ilgili yerin emri olmadığı sürece, haberleşmenin gizliliğine kimse dokunamaz. Bu çerçevede içerisinde olayın mütalaa edilmesi gerekiyordu.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakan da bu çerçevede içerisinde mütalaa etti; ama, biraz uzun yoldan...

Gündem dışı ikinci söz, serbest muhasebecilik, malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik mesleği ve sorunları konusunda, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker'e aittir.

Buyurun Sayın Türker. (DSP sıralarından alkışlar)

2. – İstanbul Milletvekili Masum Türker'in, serbest muhasebecilik, malî müşavirlik ve yeminli malî müşavirlik mesleği ve sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Mehmet Keçeciler'in cevabı

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Divan, değerli milletvekilleri; 13.6.1999 Pazar günü, Türkiye'de, on yıl önce, 18 inci Dönem Meclisi tarafından, Serbest Muhasebecilik, Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Yasasının kabulünün onuncu yıldönümüdür.

Türkiye'de, yolsuzlukların, rüşvetin, beyaz zehir kaçakçılığının, silah kaçakçılığının ve bu tüccarların sahip oldukları fonların toplumu kötü yönlendirdiği ve bu konudan sıkıntı duyulduğu, bu Meclisin muhtelif zamanlardaki birleşimlerinde dile getirilmiştir. Bugün ise, gündemde, özellikle bankaların içinin boşaltılması ve yetimin, geçinemeyen vatandaşın sahip olduğu fonların ise, belirli bir kesime aktarıldığını hep birlikte tartışıyoruz. İşte, bu bağlamda, on yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından vatandaş ve devlet arasında köprü görevi görmek üzere çıkarılmış olan bu yasada, aslında, muhasebe mesleğine denetim yapma yetkisi verilmiştir; ama, ne var ki, bu yetkiyi, bugüne kadar muhasebeciyi, defter tutma, kâtip yönünde kullanma eğiliminde bulunan uygulamada, bu hırsızlığı, bu soygunu yapmak isteyenler, yasama organının bu taleplerine cevap vermemişlerdir. İşte, böyle bir günde, meslek mensuplarının, özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendilerine hem bu yasada verdiği yetkilerle hem de 1994 yılında 227 nci mükerrer maddeyle verdiği öndenetim yetkisi ve nihayet, bankalardan alınan kredilerin, mühakkak, alınmadan evvel ilgili işletmelerin hayali işletme olup olmadığının denetlenmesi yönünde verdiği yetkiler kullanılmamıştır.

Değerli üyeler, bugün, bu ülkede, Türkiye'nin kalkınmasından, Türkiye'nin gelişmesinden umut bekleyenlerin, bu konuda çalışma yapmak isteyenlerin, her şeyden evvel bir kamu fonu olan, özellikle bankalara yatmış mevduatların ortadan kalkmasını engelleyecek tedbirlerin alınmasında birliktelik içinde hareket etmeleri gerekiyor. İşte, bu birliktelik, kredi almak için başvurulan işletmelerin, büyüklüğü ne olursa olsun, sahip olduğu bilançonun, sahip olduğu değerlerin hayali olup olmadığının, Batı'da olduğu gibi, bir meslek mensubunun sorumluluğu altında tasdik edilmesidir. Biz, bu konuda, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, kuşkusuz, paraların ve fonların elden çıkarılmasına karşı duracağız; ama, bu onuncu yılda, bu meslek örgütünün de önemli sorunu; on yıl ön-

ce, rahmetli Sayın Turgut Özal tarafından "bu kanun çıkar; ama, göç yolunda düzelir" deyişine de gerekli kulağı vermemizdir. Bu kanunda, uluslararası kurallara uygun bir şekilde, eğitim düzeyinin lisansa çekilmesi ve dünyada olmayan bir uygulama da, serbest muhasebecilik unvanının bir sınav hakkı verilerek serbest muhasebeciliğin mali müşavirliğe dönüştürülmesi ve beraberinde de, özellikle, bu ülkede, artık, lisans seviyesindeki insanların bu yetkiyi kullandıklarının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tanınması istenilmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede hırsızlığın, yolsuzluğun eğer durmasını, eğer bunların özellikle çarçur edilmemesini istiyorsak, o takdirde, bu ülkede, Türkiye'nin her yerinde, sorumlu insanların varlığını da ortaya koymamız gerekir. Bugüne kadar -büyük bir özveriyle işbirliği yaptı- bu meslek grupları, yalnız vergi gelirlerinin toplanılmasında kullanılmışlardır. Oysa İngiltere'de, dış politika, millî savunma ve işgüvenliği hariç, devletin bütün kamu harcamaları bu meslek gruplarına denetletilmektedir. Bugün -Manisa'da, Varto'da ya da Erzurum'da- yıkılan bir inşaatın Bayındırlık Bakanlığındaki denetimini o bölgede yaşayan bağımsız bir meslek mensubu yapsaydı, o bölgede yaşamamanın bilinci içinde, bu hırsızlıklara, çimentonun, demirin o inşaatın içinden alınmasına müsaade etmezdi. İşte bu nedenle, belki de önümüzdeki dönem karşımıza gelecek olan, gider reformu dediğimiz harcamalarla ilgili reformda, Türkiye'de, artık, yalnız merkezî açıdan sınırlı denetim değil, devlet fonlarının kullanılmasında da, bugün sayıları 100 000'i bulan bu meslek örgütünden yararlanmakta fayda vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür eder, hepimize saygılar sunarım. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Türker, teşekkür ederim.

Gündem dışı konuşmayı cevaplandırmak üzere, Devlet Bakanı Sayın Mehmet Keçeciler.

Buyurun Sayın Bakanım. (ANAP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI MEHMET KEÇECİLER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker'in, Serbest Muhasebecilik, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun onuncu yıldönümü münasebetiyle yapmış oldukları konuşmaya hükümetimizin cevabını arz ve ifade etmek üzere huzurlarınızı işgal ediyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 1.6.1989 tarihinde kabul edilen Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu ile ülkemizde, muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleği yasal bir statüye kavuşturulmuştur.

Bilindiği üzere, her alanda sağlıklı kararların alınabilmesi, bu kararların alınmasına esas teşkil edecek bilgilerin yeterli ve güvenilir olmasına bağlıdır. Gerek işletme düzeyinde gerekse bunların bütünlüklü oluşturulan millî ekonomi ölçeğinde karar alınmasında kullanılan bilgiler muhasebe tarafından sağlanmaktadır. Dolayısıyla, ülkemizin ekonomik gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi açısından muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleği hayati bir öneme sahiptir.

Muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin mali idare açısından da ayrı bir önemi vardır. Özellikle vergi toplama görevinin yerine getirilmesinde vergi idaresinin ihtiyaç duyduğu bilgiler muhasebe tarafından üretilmektedir. Dolayısıyla, bu bilgilerin doğruluk ve güvenilirlikleri, vergi toplama görevinin başarılı bir şekilde yerine getirilmesinde temel unsurlardan bir tanesidir.

Değerli milletvekilleri, aslında, halkın bizzatıht yapacağı denetim, bürokratik denetimden çok daha etkilidir. Yeminli Mali Müşavirlik, Serbest Muhasebecilik Kanununun temelinde de bu düşünce yatmaktadır. Vatandaşın beyanına itimat esas, vatandaşa şüphe istisna olmalıdır. Bu anlayış

çerçevesi içerisinde bu kanun bundan on yıl evvel çıkarılmış, getirilmiş ve bu meslek mensuplarına, bir ölçüde, kamu hayatına iştirak etme ve kamu faaliyetlerini bürokratlarla beraber, kamu görevlileriyle birlikte yürütme şansı verilmiştir ki, on yıllık uygulama içerisinde, vatandaşlarımız, bu şansı iyi kullanmışlardır; daha da geliştirilmeye müsait yönleri vardır, zaruret vardır. Hükümetimiz, bu alanlar üzerinde de görülen eksiklikleri giderecektir. Dolayısıyla, muhasebecilik ve malî müşavirlik mesleğinin gelişimi, ülkemizin vergi sisteminin daha etkin ve sağlıklı bir yapıya kavuşması açısından büyük önem taşımaktadır.

Meslek mensupları olmadan ve bu meslek mensupları sorumluluk almadan ülkemizdeki kayıtdışı işlemlerin ve vergi kayıplarının ortadan kaldırılması zordur. Bu açıdan, Maliye Bakanlığımız, mesleğin gelişimi açısından gerekli desteği sağlamaya her zaman hazırdır.

Türkiye'de muhasebe ve malî müşavirlik mesleğinin yasal statüye kavuşmasından bu yana geçen on yıllık süre içerisinde muhasebecilik ve malî müşavirlik mesleğinin gösterdiği gelişim, gelecek açısından bize umut vermektedir. Bununla birlikte, meslek yasasının bugüne kadarki uygulama sürecinde ortaya çıkan eksiklikleri olduğu kuşkusuzdur. Bu eksiklikler, Parlamentoda bulunan ve bu mesleğe mensup değerli milletvekili arkadaşlarımızın da katkısıyla, inşallah, en iyi şekilde hükümetimizin de çabalarıyla giderilecek ve birlikte bu meseleyi de, inşallah, 21 inci Yüzyıl Türkiye'sine layık bir tarzda düzeltmenin gayreti içerisinde olacağız.

Bu duygu ve düşüncelerle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Gündem dışı üçüncü söz, Erzurum İlinin sorunları konusunda Erzurum Milletvekili Sayın Mücahit Himoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Himoğlu.

3. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Erzurum İlinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı

MÜCAHİT HİMOĞLU (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli parlamenterler; sizleri saygıyla selamlarım. Erzurum Milletvekili olarak, yörenin sorunlarını Yüce Parlamento kürsüsünden iletme görevi bir görev addederek, ilgililerinize sunuyorum.

Erzurumumuz, tarımsal yönden incelendiğinde, coğrafi bakımdan iki büyük ova üzerinde bulunmaktadır. Bunlardan biri, şehrin doğusunda bulunan Pasın Ovası, şehrin batısında bulunan Daphan Ovasıdır. Bu iki ova üzerinde nüfusun yüzde 75'inin tarım ve hayvancılıkla uğraştığı; ancak, iklim açısından tarımın pek iç açıcı olmadığı malumlarıdır. Tarım mevsiminin çok kısa oluşu ve meraıslah çalışmalarının yeterli olmayışı sebebiyle, ziraat kredi ve besli yapma imkânları araştırılarak yapılmaya çalışılmaktadır. Ancak, Ziraat Bankası faizleri hayvancılıkta yüzde 54, bitkisel alanda yüzde 65, tarım aletleri ve makinelerinde ise yüzde 71 gibi yüksek oranlarda uygulanmaktadır.

Çukurovanın tarımdaki verim oranı yüzde 40-45 oranında; Anadolu'daki hâsılat yüzde 30-35 oranında olmasına rağmen bu, Erzurum'da yüzde 5-8 arasında bulunmaktadır. Bu durumda, ziraat kredi faiz oranları, gübre, ilaç gibi girdi fiyatları Türkiye genelinde aynı oranda uygulanmaktadır; bu da, taban açısından adaletli bir durumu ortaya koymamaktadır.

Karadeniz yöresinde çayın bir kez ekildiği ve yıl içerisinde 4-5 kez ürün alındığı, budama desteği kapsamında desteklendiği ve ürün bedelinin peşin alındığı düşünülürse, diğer taraftan, yöremizde ağır iklim şartları altında şekerpancarını kar altında söken; çapa, sulama ve gübre meselesi

olan Erzurum çiftçisinin hali ise içler acısıdır. Pancar tesliminden 6-7 ay sonra tırün bedelini alan üretici, yetmemiş gibi, bir de konulan kotayla mağdur olmuştur. Pasınlar, Ilıca, Horasan'ın yüzde 90'ı tarafından en fazla yetiştirilen pancar, kotayla, 1 tondan, 1998 yılı itibariyle, 150 kiloya düşürülmüştür; ki, 4 yılda beklenen pancar ekimi durdurulmuş, PANKOBİRLİK bunu hiçbir zaman dile getirmemiş ve çözmemiştir.

Bundan dolayı, yaşadığımız ekonomik krizle birlikte, tamamen, devletin maaş ve yatırımlarıyla ayakta duran Erzurum'un sorunları giderek ağırlaşmış durumdadır. Ekonomisi hayvancılık ve tarıma dayalı Erzurum'un, hayvancılık sektöründeki olumsuz politikalardan derin şekilde etkilenmiş durumdadır. Hayvan et fiyatlarındaki gerileme hayvancılığımızı darboğaza sokmuştur. Piyasada yönlendirici rol üstlenen ve bir bakıma üreticinin tek güvencesi olan Et ve Balık Kurumunun alımları azaltılması ve ödemede vadeyi 40 güne çıkarması sektörde darboğaza yol açmıştır.

Tüccar ve kasabın Et ve Balık Kurumunu baz alarak fiyat ve vade tespiti yetiştiriciyi büsbütün zora sokmuştur. Piyasada büyük şekilde mal alan ve Millî Savunma Bakanlığı için et temin eden tüccarın vadeyi 90 güne çıkarması en canlı örneğidir. Halen, Et ve Balık Kurumu, günde 50-60 baş sığır kesmekte ve mal bedelinin yüzde 10'unu peşin, bakiyesinin yüzde 90'ını ise 40 gün sonra ödemektedir. 1 Mayıs 1999 tarihine kadar yapılan zam ise, kilogram başına 65 000 Türk Lirasıdır; tosun et fiyatı ise 1 600 000 Türk Lirasıdır.

Ülkemize kaçak giren hayvanlardan dolayı, çiftçi, hayvanını elden çıkarmak için pazarda 600 000 - 700 000 lira arasında satmış ve bu durum büyük oranda besicisi zarara sokmuştur.

Şimdi, istediğimiz mesele şudur: Bu, 40 günlük süre sonunda ödeme, şu soruyu ortaya koyuyor: Müesseseler acaba çiftçinin tırün bedeliyle repo mu yapıyor? Eğer repo yapmıyor ise, çay üreticisine yapılan peşin ödeme Erzurum çiftçisine neden yapılmıyor?

Çözüm olarak, Et ve Balık Kurumunun kesim miktarını artırarak ödemelerin yüzde 50'sini peşin, bakiyenin azami 15-20 günlük vadede ödenmesini arz ve talep ediyoruz.

Erzurum esnafı ve sanatkârı yönünden bakıldığı zaman, geçmişteki zenginin göç ettiğini ve esnafın çok zor durumda kaldığı ortadadır.

Esnafımıza uygulanan kredi uygulamalarındaki takip oranının yüzde 40'ın üzerine çıkışı, teminat olarak da yüzde 10 kesinti yapılması esnafımızı zor durumda bırakmıştır.

Esnafımıza verilen toplam kredi finansmanı 700 milyar Türk Lirası olup, esnaf başına limiti ise 2,5 milyar Türk Lirasıdır. Kredi takibi yüzde 40'ı geçtiği için, esnafımız karşı karşıya... Takip oranının yüzde 50'ye çıkarılması, faiz oranının bölgemiz için 10 puan aşağıya indirilmesi, Esnaf Sanatkârlar Kooperatifi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – 2 dakika ekstere veriyorum.

MÜCAHİT HİMOĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım, Kamer Genç'e tanıdığınız stireyi bize de tanıyın. Lütfen, istirahat ediyorum; onlara stireyi 5'er dakika 5'er dakika uzatıyorsunuz, bize de bunu tanıyın.

Özür dilerim... (MHP sıralarından alkışlar)

Buradaki bu 45 günlük kota priminin ortadan kaldırılıp, esnafın icraya verilmesi ortaya gelmiştir.

Geçici vergide, 3 ay, beyana dayalı vergilendirmeye son verilmelidir. Kurumların yüzde 25, şahısların yüzde 15'te geçici vergileri ocak, şubat, mart aylarında 45 günlük periyotlarla ve aynı

anda 3 ayda bir hesap yapmadığı için vergi matrahının muhasebeciye kadar ödendiği para ve bu peşin verginin Erzurum yöresinden kalkınmada öncelikli yörelerdeki elektrik borç faizlerinin kaldırıldığı gibi, bunun da kaldırılmasını...

Serbest bölgenin bugüne kadar ciddi bir ilerleme kaydetmemesine rağmen, henüz herhangi bir şeyinin yapılmasını ve bunun 4325 sayılı Kanununla acil destek fonundan KOBİ teşviklerinde cüzi miktarda yararlandırılmıştır. Ancak, Erzurum esnafına verilen Halk Bankası kredisinin faiz oranının fazla olması nedeniyle esnafımız zor durumda kalmış, faiz oranlarının indirilmesini ve bu nedenle de, vaktimizin dar olması sebebiyle şunu istirham ediyorum:

Sonuç olarak; 28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 98/10551 karar sayısıyla, olağanüstü hal bölgesinde ve kalkınmada öncelikli yörelerde sanayiciye uygulanan elektrik borç faizlerinin kaldırılıp anaparanın taksitlendirilmesine rağmen, Erzurum ve yöremizdeki çiftçiye, esnafa ve ikinci sınıf tüccara uygulanan temerrüt faizlerinin kaldırılmasını ve aynı uygulamanın yapılmasını ve bununla beraber, Erzurum Şeker Fabrikası bünyesinde bulunan boş, atıl durumdaki ahırların, kümeslerin besicisi verilmesini...

Ayrıca, havaalanı ihalesi yapıldı, müteahhit firma yüzde 50 kıvrımla ihaleyi aldı; ama, henüz bir temel atılmamıştır; bunu da bilgilerinize sunuyorum.

Erzurum çevre karayollarının tümünün yapılmasını arz ve talep ediyorum.

Sizi, burada fazla tutmak arzusunda değilim; ama, dilek ve isteklerimi tamamen burada arz edemedim; hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Gündem dışı konuşmayı cevaplandırmak üzere, Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Hüsnü Yusuf Gökalp; buyurun. (Alkışlar)

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI HÜSNÜ YUSUF GÖKALP (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum Milletvekili Sayın Mücahit Himoğlu'nun Erzurum İlinin sorunlarıyla ilgili ileri sürdüğü görüşleri cevaplandırmak üzere söz almış bulunuyorum; öncelikle, Erzurum İlinin, dolayısıyla, Doğu Anadolu'yu yansıtan sorunların burada dile getirilmesinden dolayı duyduğum memnuniyeti belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, Erzurum Lisesini bitirdim, Atatürk Üniversitesini bitirdim, profesörlüğüme kadar Atatürk Üniversitesinde çalıştım; dolayısıyla, Sayın Milletvekilimizin ileri sürdüğü sorunları, 57 nci cumhuriyet hükümetinin Tarım ve Köyişleri Bakanı olarak en yakinen bilen bir kişiyim.

Erzurum İli, ülkemiz tarım sektörü içerisinde önemli bir hayvancılık bölgesi olarak yer almaktadır. Sayın milletvekilleri, yalnız, şu konuya dikkat çekmek istiyorum: "Erzurum'da, hayvancılık, batı illerimizden çok daha kârlıdır, getirisi çok daha fazladır..." Değil; buradaki halkımızın geçiminde ancak, müracaat edilecek birinci sektör hayvancılık olması nedeniyle, Erzurum'a, hayvancılık yapan bir il ve geçiminin büyük bir kısmını hayvancılıkla sağlayan bir il olarak bakılır. Bugün, Erzurum İlimizde, yaklaşık 560 000 büyükbaş, 1 200 000 küçükbaş, 20 000 civarında tek tırnaklı hayvan ve tahminen, 570 000 baş da kanatlı hayvan varlığıyla ülkemiz hayvancılığında önemli bir yer tutmaktadır.

Özellikle, 1980'den bu tarafa -burada belirtmek ve yetkililere de teşekkür etmek istiyorum- Türkiye Kalkınma Vakfı öncülüğünde, Broiler (Broyler) yetiştiriciliği bu bölgemizde gelişiyor; ancak, büyükbaş hayvancılıkta ve küçükbaş hayvancılıkta aynısını söylemek, maalesef, mümkün değil.

Hayvancılık bakımından önemli bir yer tutan bu ilimizde, doğal olarak, hayvansal üretimden, hayvansal ürünlerin pazarlanmasından, hayvan ıslahından, hayvan sağlığına kadar bir dizi problemlerle karşılaşmamız normaldir. Ancak, ortaya çıkan ve çıkabilecek bu problemlerin ortadan kaldırılması veya hiç karşılaşmaması için, Bakanlık olarak bir dizi tedbirler almışızdır ve bu tedbirlere de yeni tedbirleri ekleme durumundayız. Örnek olarak, hayvan hastalık ve zararlılarıyla mücadele kapsamında, geçici bütçe uygulamasının getirmiş olduğu darlığa rağmen, yeteri kadar ödenek tahsis edilmiş ve geçtiğimiz hafta içerisinde de, bizzat Bakanlığımız yetkililerine direktif verilerek Doğu Anadolu'ya ve bunun içerisinde de Erzurum'a, hayvan aşısı ve gerekli ilaç gönderilmiş ve destek yapılmıştır.

Erzurum ilimizde, hayvan sağlığına yönelik olarak Bakanlığımız faaliyetleri daha da etkin olarak devam ettirilecektir.

Bunun yanında, hayvan varlığının kalitesini yükseltme yönündeki ıslah, yetiştirme çalışmalarına da Bakanlık birimleri olarak ve Doğu Anadolu Araştırma Enstitüleri olarak da hız vereceğimizi burada belirtmek istiyorum.

Erzurum ilimizde var olan hayvancılığın verim ve sağlık yönünden daha da geliştirilmesi, hayvansal ürünler üretiminin artırılmasına ve pazarlanmasına yönelik faaliyetler kapsamında, özellikle Bakanlığımız tarafından hazırlanan ve ülke çapında uygulamaya konulacak olan hayvancılık projesine önemli katkılar sağlayacaktır diye inanıyorum.

Diğer taraftan, sözleşmeli üretim kapsamında uygulanacak projeye de, yetiştiricilerin, uygulanmakta olan tarımsal kredi faizlerinden daha düşük faizde olan krediden istifade etme imkânları araştırılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum ilinde, değişik kesim kapasitesine sahip, bizzat, yakinen tanıdığım, bir kısmında fiilen çalıştığım, araştırmalarımı yürüttüğüm, 6 adet özel, 1 adet de, kısaca "EBK" diye adlandırılan, et balık kombinası bulunmaktadır. et balık kombinası, bugün, özelleştirme kapsamına alınmış ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bağlıdır; direkt Bakanlığımızla bir bağlantısı yok gibidir. Ancak, Et ve Balık Kurumu yetkilileriyle de bir gün önce yaptığımız toplantılarda, besicinin hayvanının yetiştiğini, şu anda kesime sevk edilmesi gerektiğini görüştüm ve Et ve Balık Kurumu yetkilileri ve bağlı bulunduğu bakanlıkla da bu konularda girişimlerimizi yapıyoruz ve gerekli koordinasyonu kuruyoruz. Yine de, asıl problemin finanstan kaynaklandığını bilerek, bu kurumun finans probleminin halledilmesi ve kesim kapasitesinin artırılması, Erzurum hayvancılığının, dolayısıyla, Kars, Ardahan, Ağrı illerimizin problemlerinin de çözümünü de yarar sağlayacaktır.

Sayın Başkan, göreve geldikten itibaren, öncelikle yem sanayicileriyle, sonra Besiciler Derneği ve Yönetim Kurulu üyeleriyle, Et Sanayicileri Birliğiyle toplantılar yaptık. Değişik illerden -Elazığ, Van, Kayseri, Konya'dan- gelen besicileri, Sayın Başbakanımız ve Sayın Başbakan Yardımcımız kabul etti ve sorunlarını, orada bir daha dile getirdiler.

Dikkatinize arz etmek istiyorum: Hayvancılıktaki, büyükbaş hayvancılıktaki, besicilikteki bugün için acil çözülmesi gereken problem, Doğu Anadolu'dan giren kaçak hayvanın engellenmesidir; bu konuda, İçişleri Bakanlığımıza, Jandarma Genel Komutanlığımıza ve 19 ilin valiliğine de yazılar gönderdik. Bugün, sınırdan, tahminlerimize göre, günde 2 500, hatta, bazen 4 000 hayvan giriyor; kaçak et giriyor. Gümrüklerle ilgili daireye, Bakanlığa da gerekli yazılar yazılmıştır. Bakanlığımız ve yetkili kuruluşlar, bu konuda hassas olarak çalışıyorlar; bu hassasiyetlerini daha da

etkin bir şekilde devam ettireceklerini biliyorum ve kendilerine teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum, özellikle pancar üretimi açısından da önemli bir yere sahip. Bugün, ülkemizde, pancar tarımı, 69 il ve 7 300 köyde 475 000 çiftçi ailesi tarafından yapılmaktadır.

1998 yılında, 411 000 hektara şekerpancarı ekilmiştir; 17 619 000 ton pancar çiftçiden teslim alınmıştır ve teslim alınan bu pancarın ortalama fiyatı kilogram başına 17 708 liradır. Çiftçiye, 26 Mayıs 1999 tarihi itibarıyla toplam 312 trilyon Türk Lirası pancar bedeli ödenmiştir. Pancar bedellerinin ödenmesinde, Doğu Anadolu Bölgemizdeki üreticilerimize öncelik tanınmış olup, Erzurum İli pancar üreticilerine de pancar bedellerinin ödenmesinde öncelik tanınmıştır. Özellikle, şekerpancarı üretimiyle hayvancılık arasında direkt bağlantı vardır. Bu açıdan, bunu da dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

1998 yılında, yine çapa avansı olarak ton başına 1 100 000 Türk Lirası ödenmiş; ödemelere 22 Haziran 1998 tarihinde başlanmış ve 30 Haziran 1998 tarihinde de bitirilmiştir. Çapa avansı ödemelerinin net tutarı ise 14 trilyon lira civarındadır.

Sayın Başkan, geçen yıllarda olduğu gibi, içinde bulunduğumuz bu yılda da, şekerpancarı üretiminde kota uygulamasına gidilmiş ve 1999 yılında, pancar üreticisine 15 505 000 ton üretim kotası tahsis edilmiştir. Erzurum'da, pancar üreticisinin, hayvancılık faaliyetleri de dikkate alınarak, pancar bedelinin daha kısa zamanda eline geçmesi konusunda, inanıyorum ki, Bakanlığımız ve 57 nci hükümet gerekeni yapacaktır.

Müsaadelerinizle şunu da arz etmek istiyorum: Hükümet programında da belirtildiği üzere, Sayın Başbakan ve hükümet yetkilileri, basına akseden konuşmalarında, nüfusumuzun büyük bir kısmının ziraatla geçindiğini ve kalkınmanın da, öncelikli olarak, köylerimizden ve çiftçimizden başlatılarak tarımsal sanayiye önem verileceğini, tarım ile sanayileşmenin paralel götürüleceğini belirttiler ve Bakanlık olarak da, tüm ülkemizin ve bunun içerisinde de, özellikle, hassas bölgelerimizden olan Doğu Anadolu'daki problemlerin de takipçisi olacağız.

Saygılarla arz ediyorum efendim. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Cumhurbaşkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum:

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'e, dönüşüne kadar, Devlet Bakanı Şükrül Sina Gürel'in vekâlet etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi (3/127)

8 Haziran 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmelerde bulunmak üzere, 9 Haziran 1999 tarihinde Almanya'ya gidecek olan Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in dönüşüne kadar, Dışişleri Bakanlığına, Devlet Bakanı Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel'in vekâlet etmesinin, Başbakanın teklifi üzerine, uygun görülmüş olduğunu bilgilerinize sunarım.

Süleyman Demirel

Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Anayasa Komisyonu Geçici Başkanlığının bir tezkeresi vardır; okutuyorum :

2. - *Anayasa Komisyonu Geçici Başkanlığının, Komisyonun başkan, başkanvekilli, sözcü ve kâtip üye seçimini yaptığına ilişkin tezkeresi (3/128)*

9 Haziran 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa Komisyonu, Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip seçimi için 9.6.1999 Çarşamba günü saat 17.00'de toplanmış ve kullanılan 20 adet oy pusulasının tasnifi sonucu, aşağıda adı ve soyadı belirtilen üyeler, karşılığında gösterilen oyları alarak Başkan, Başkanvekili, Sözcü ve Kâtip seçilmişlerdir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla.

Mehmet Sağlam
Kahramanmaraş
Anayasa Komisyonu
Geçici Başkanı

Başkan	: Ertuğrul Yalçınbayır	(Bursa) 19 oy
Başkanvekili	: Namık Kemal Atahan	(Hatay) 19 oy
Sözcü	: Şevket Bülent Yahniçi	(Ankara) 19 oy
Kâtip	: Sühan Özkan	(İstanbul) 19 oy

BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.

Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Bu kısımda "Komisyonlara Üye Seçimi" yer almaktadır; ancak, siyasi parti gruplarınca aday bildirme işlemi henüz tamamlanmadığından, bu seçimleri yapamıyoruz.

Siyasi parti gruplarının, komisyonlar için adaylarını 15 Haziran 1999 Salı günü saat 12.00'ye kadar Başkanlığımıza bildirmelerini önemle rica ediyorum.

Gündemde bulunan konuları görüşmek ve 15 Haziran 1999 Salı günü saat 15.00' te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati :16.04

Türkiye Büyük Millet Meclisi
GÜNDEMİ

14 ÜNCÜ BİRLEŞİM

10 . 6 . 1999 PERŞEMBE

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. – Cumhurbaşkanlığı tezkeresi

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

1. – Komisyonlara Üye Seçimi

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

